

Gabriel Roth

De onbekenden

Vertaald door Peter Abelsen

2013 Prometheus Amsterdam

Voor Tali

Oorspronkelijke titel *The Unknowns*

© 2013 Gabriel Roth

© 2013 Nederlandse vertaling Uitgeverij Prometheus
en Peter Abelsen

Omslagontwerp Moker Ontwerp

Zetwerk Elgraphic bv, Schiedam

www.uitgeverijprometheus.nl

ISBN 978 90 446 2384 0

I

Zonder robijnkwarts-vizier verlies ik de controle
over mijn allesverzengende oogstralen.

– Scott 'Cyclops' Summers, *X-Men* 136

Als je naar een feestje gaat, is het van belang er op het juiste moment je entree te maken. Ontloop als het even kan dat beklemmende eerste uur, als de vroege gasten nog schuchter bijeenstaan in de keuken, maar wees op tijd voor de fase daarna, als het geroezemoes een kritisch punt passeert en zich een geluidsspiraal ontwikkelt waarbinnen iedereen steeds harder moet praten om verstaanbaar te blijven – een ambiance waarin het voorstelbaar wordt dat het feestje tegemoet zal komen aan het begrip feestelijkheid.

Maar als ik om 22.32 uur de lege hal van Cynthia's appartement binnenstap, laat die ambiance zich nog geenszins bespeuren. Uit de eetkeuken komt één enkele stem, vermengd met vaag muziekgeschetter uit een boombox, en in de slaapkamer liggen wat verweesde jassen op het bed. Dit lijkt zo'n avond te zullen worden waarop mensen bier nippen uit plastic bekertjes, hun verhaal doen over hun baas of proefschrift en voortijdig aftaaien om thuis nog even te masturberen voor het slapengaan.

Ik leg mijn jack ook op het bed en loop naar de keuken, met een sixpack pilsener en een cadeau in neutraal bruin pakpapier. Met zo weinig gasten wordt het moeilijk me aan het gebeuren te onttrekken, anoniem tegen een muur te leunen alsof ik op iemand wacht. Drukke feestjes bieden je de vrijheid om op een door jou gekozen moment een paar moeizame rondjes door het gedrang te maken, zijwaarts langs de rij voor de wc te glijpen en zonder schuldgevoel de benen te nemen. Maar hoe minder gasten, hoe groter jouw aandeel in het slagen of jammerlijk mislukken van de avond.

Cynthia hoort mijn voetstappen en komt me tegemoet vanuit de keuken. 'Je bent er!' roept ze, met een opluchting alsof ik mijn leven heb moeten wagen door een taxi naar haar appartement te nemen.

Om zo lang mogelijk met haar alleen te zijn, het moment uit te stellen waarop ik kennis moet maken met een stel vreemden, troon ik haar mee de slaapkamer in en duw haar de ingepakte doos in handen. Ze pulkt voorzichtig het plakband los en haalt het bruine papier weg alsof ze het voor hergebruik wil bewaren. Als ze ziet dat het een camera is, maakt ze een geestdriftig geluidje, om pas daarna het merk te herkennen, de omschrijving te lezen en door te krijgen dat het een camera van superieure kwaliteit is. 'Maar wacht even, dit is... *wow*,' stamelt ze.

Ik ben nu zo'n maand of vijf steenrijk, en na alle keren waarop Cynthia zich in mijn voordeel met mijn leven heeft bemoeid leek het me verre van buitensporig om haar een duur stuk consumentenelektronica te geven. Maar ik merk voortdurend dat rijk zijn minder eenvoudig is dan het lijkt, en zelfs het geven van een cadeautje levert nu een verrassing op: ze is eerder bedremmeld dan blij.

‘Ach,’ zeg ik, ‘ik kan het betalen tegenwoordig.’

Ze kijkt me onderzoekend aan, ziet mijn verlegenheid en komt me te hulp door een gezicht te trekken alsof ze bevangen wordt door inspiratie. ‘O, wacht, ik weet wat ik ermee ga doen!’ zegt ze. ‘Ik had al langer het idee om fotoseries te maken van de medicijnen van onze patiënten. Een plaatje van elke dosis die ze moeten slikken, vaak wel vijf of zes per dag, en dan als laatste het gezicht van de patiënt. Maar nu kan ik alles in superclose-up schieten, dus dat je alleen het oppervlak ziet. Dat glimmende rood of blauw van de capsules, weet je, en de pillen juist mat en korrelig.’ Ik zie hoe dit denkbeeldige project, verzonnen om opgetogen te kunnen doen, haar in de greep krijgt terwijl ze erover praat.

Cynthia heeft een halfjaar terug besloten dat ze lesbisch was. Niet dat mij dat nog verraste: ze had al tijdenlang foto’s van Claire Danes aan de muur, dweeptte regelmatig met vrouwen en maakte daar dan potteuze grapjes over, en op een keer zei ze er spijt van te hebben dat ze nooit had meegedaan aan de experimenten in vrouwenliefde die gemeengoed waren geweest in haar studentenflat – een ontboezeming waardoor ik er meer dan ooit spijt van kreeg niet te hebben gestudeerd. En nu, terwijl ze al bijna vijfentwintig is, aan de pijnlijk late kant dus, is ze bezig uit de kast te komen. Een kort kapsel lijkt aanstaande, alsook seks met een vrouw. Een week geleden heeft ze al gezoend met ene Ayelet, een meisje van eenentwintig.

‘Komt zij ook?’ vraag ik.

‘Ik denk het niet,’ zegt Cynthia, terwijl ze de camera op haar bed legt. ‘We doen rustig aan. Het zal sowieso niet erg druk worden, er zijn veel mensen de stad uit momenteel.’

Lastige vraag, want op dit moment doe ik niks, en wat ik voorheen deed was een combinatie van softwareontwikkeling en zakendoen die zij, als ik haar zo inschat, zowel afstotend als saai zou vinden. Er zijn genoeg vrouwen die met belangstelling luisteren als je ze vertelt dat je een vermogen hebt verdiend met software, maar niet het type dat in San Francisco woont, bij een non-profit werkt en reizen door Latijns-Amerika maakt. Dus zeg ik: ‘O, ik ben een tijdje geleden een internetbedrijfje begonnen,’ en ik haal er mijn schouders bij op om te benadrukken dat dit een cliché is in de Bay Area anno 2002.

Ze wil weten wat voor bedrijfje. ‘Consumentenprofilering,’ zeg ik kortaf, in de hoop dat die term haar tot de keuze van een ander onderwerp zal verleiden, maar ze is vasthoudend.

‘Leg eens uit. Doe maar net alsof je tegen een brugklasseur praat.’

‘Nou, eh, we doen mensen zoals jij speciale aanbiedingen, zoals korting bij een webwinkel of zo. En in ruil daarvoor volgen we daarna alles wat je online doet, alles wat je leest, aanklikt of koopt, en slaan dat op in een database. Niet je e-mailverkeer, natuurlijk, of je financiële transacties, maar wel je algemene surfgedrag. En al die gegevens worden vergeleken met de miljoenen gegevens van andere mensen, en zo komen we tot een profiel van jou als, noem eens wat, “eet gezond en niet te veel”, of eh, “modebewust maar brede ontwikkeling”.’

‘Jeetje!’ zegt ze met grote ogen van ontzetting. Nu vindt ze me ietwat vreesaanjagend, wat niet nadelig hoeft te zijn, zeker niet na de complimentjes die ik in mijn voorbeelden heb gesmokkeld, maar voor het juiste evenwicht moet er nu een beetje zelfspot komen.

‘Ik heb een programma ontwikkeld om dat allemaal bij te houden,’ zeg ik. ‘En dat heb ik vervolgens aan een groter bedrijf verkocht, en nu loop ik feestjes af en verveel vrouwen die me in hun onschuld naar mijn werk hebben gevraagd.’

Ik let steeds goed op hoe ze reageert en maskeer dat geenszins. Zichtbare aandacht is van grote waarde bij het praten met een vrouw, vooral als het gesprek over jouzelf gaat en je dus al gauw de indruk wekt geen belangstelling voor háár te hebben. Toen ik een jaar of dertien was volgde ik eens een telefoongesprek van mijn moeder, die haar vriendin Stacey vertelde over het zoveelste vriendje in de lange stoet na haar scheiding van mijn vader, mannen die onveranderlijk een onoverkomelijke tekortkoming hadden gehad (geen werk; dronk te veel; deed mee aan gekostumeerde opvoeringen van veldslagen uit de Amerikaanse burgeroorlog), maar van deze laatste wilde mijn moeder nog steeds niet af. ‘Ik weet het, ik weet het, maar ja... hij heeft wel aandacht voor me.’ En toen Stacey: ‘Tja, een beetje aandacht doet je goed.’ (Haar woordkeus verzin ik uiteraard zelf – het was een telefoongesprek.) En mijn moeder weer: ‘Precies!’

Eigenlijk zou ik liever het appartement afspeuren naar Maya, om te zien of die alsnog aanspreekbaar is, maar ik wil niet over Laurens schouder kijken, want dan ben ik zo iemand die over de schouder van mensen kijkt met wie hij praat. Ik begin me zorgen te maken, want dit gesprek loopt tamelijk gesmeerd, en als het zich zo blijft ontwikkelen zou Maya weleens definitief buiten bereik kunnen raken (ervan uitgaande dat hun vriendschap een stilzwijgend concurrentiebeding bevat). ‘Ik ga even iets te drinken pakken,’ zeg ik. ‘Wil jij nog iets?’ Ze heeft haar wod-

ka-cranberry amper aangeraakt, dus kan ik vrijelijk naar de andere kant van de keuken lopen en een blik werpen op de mensen in de hal. Het is drukker geworden, al is er nog geen sprake van de overbevolking die feestjes nodig hebben om memorabel te worden. Gretchen staat geleund tegen het aanrecht met twee vrouwen te praten, die liefhebbend een arm om elkaars middel hebben geslagen en een curieuze variant vormen op het klassieke *butch/femme*-paar: de een draagt een glanzende *slipdress* en overmatige make-up, de ander een baseballpetje en laaghangende jeans, maar de eerste heeft een grove bouw en behaarde armen, terwijl haar partner juist tenger en engelachtig en welbeschouwd behoorlijk sexy is. Ik vraag me af of hun rolverdeling aan een goed gevoel voor ironie moet worden toegeschreven, of aan een ongebruikelijke combinatie van lichaamstype en seksuele zelfidentificatie. Onder de nieuw aangekomenen herken ik alleen een mannelijke collega van Cynthia, die me ooit aan een monoloog over hiphop heeft onderworpen. (Hij hield van bepaalde soorten hiphop, maar niet van andere.) Ik sta aan een met flessen overladen tafeltje en schenk Coke bij mijn whisky als Maya opeens naast me verschijnt.

‘Kun je voor mij een gin-tonic maken?’ De nabijheid van haar lichaam, klein en sierlijk, is bedwelmend.

‘Tuurlijk,’ zeg ik. Er valt vast nog wel meer op haar verzoek te zeggen, maar er wil me niets te binnen schieten.

Maya zegt ‘dank je’, draait zich 180 graden om en praat verder met Justin. Als ik haar even later een glas aanreik, pakt ze het aan zonder haar gesprek te onderbreken of me zelfs maar aan te kijken – net iets te achteloos, een antiflirt en dus een soort flirt, een moeiteloze dubbelslag waarmee

ze hoop en jaloezie wekt in Justin én mij. Sterk staaltje, Maya.

Zelf heb ik nog steeds niemand anders om mee te praten dan Lauren, en elke minuut die ik nu nog met haar doorbreng zal Maya onbereikbaarder maken. Ik kijk de keuken rond alsof ik iemand zoek die ik nog even wil begroeten. Lauren staat de gedichtjes op de verzameling koelkastmagneetjes te lezen, de speciale Lesbian Pride-editie, poëzie die naast voorzetsels alleen woorden kent als *dyke*, *cunt*, *partner* of *dog*. Gretchen probeert ijschilfers te maken door met een zak blokjes op het aanrecht in te beuken. Maya lacht om een opmerking waarbij Justin een gezicht trekt alsof hij zwaar debiel is. Vanuit de hal komt de stem van Cynthia, en die vertrouwde, veilige klank doet me spijten dat ik haar van haar stuk heb gebracht met die dure camera. En het is op dit moment, nu ik ietwat verloren in de keuken van mijn dierbare vriendin sta, met mijn rechterhand in mijn zak, waar mijn vingers met een Ziploc-zakje spelen, dat het ondoordachte en later zo betreurde plan bij me opkomt.

Diep inademen, uitademen, ja, vooruit.

Ik loop weer naar Lauren en hervat het gesprek. *Zie je wel, ik ben alleen maar iets te drinken gaan halen.* Ik kies voor een doortastende maar niet te agressieve tactiek: terugkomen op iets waarover ze eerder sprak, en opperen de conversatie zittend voort te zetten. We verplaatsen ons naar de smoezelige bank in de woonkamer, die gerieflijker oogt dan hij is: vijftien jaar oud, met kussens waar alle veerkracht uit is weggezeten. Het feestje is eindelijk buiten de oevers van de keuken getreden en er staan her en der plukjes gasten in de kamer. Lauren en ik zitten half naar elkaar toe gekeerd en moeten onze nek draaien om

elkaar aan te kijken. Ik onthoud me van al te begerige signalen als permanent oogcontact en quasiterloops haar arm aanraken. Ik ben waakzaam op tekenen van verflauwende interesse. Ik vertel haar mijn Hoe Ik Ten Onrechte Beschuldigd Werd Van Obscene Telefoontjes-verhaal, de effectiefste anekdote uit mijn arsenaal: grappig, pikant maar niet schunnig, opmerkelijk maar niet opschepperig. Ik wacht tot ze klaar is met haar *Dat één je niets* en *Hoe bestáát hets*, en dan is het moment daar om de trekker over te halen.

‘Zeg, ik weet niet of het iets voor jou is,’ zeg ik zachtjes, ‘maar ik heb wat xtc bij me.’ Zo, dat kwam er precies goed uit, uitnodigend maar niet vrijpostig, even laten bezinken, en dan stap twee: ‘En ik vroeg me af...’ met een knikje naar de keuken om Maya en Justin erin te betrekken, ‘...of jullie misschien zin hadden.’

‘O, nou, ik weet niet,’ zegt ze. ‘Ik heb al lang niets meer geslikt, weet je.’

‘Dan wordt het wel weer eens tijd, toch?’ Klinkt dit niet te opdringerig? Gas terug maar even. ‘Kijk, als je hoofd er niet naar staat, prima natuurlijk. Maar als jullie willen, kunnen we wat nemen. Hier of bij een van ons thuis of zo.’ Ik doe er als volleerd verkoper het zwijgen toe, zodat ze zelf over haar eventuele bezwaren heen kan stappen.

‘Ik heb eigenlijk wel zin ja,’ zegt ze. En wat zou ze ook anders kunnen zeggen, wie houdt er nou niet van xtc? ‘Maar ik moet wel even met Maya praten.’

‘Ik heb meer dan genoeg voor ons vieren,’ zeg ik. Ik zou Justin maar al te graag buiten de uitnodiging laten, maar zie niet hoe ik dat doen kan zonder een engerd te lijken. Laurens griezelmeter zou vast diep in het rood schieten. ‘Ga het ze maar even voorleggen.’

Ik blijf op de bank zitten toekijken hoe ze in de keuken Maya en Justin apart neemt. Ik hoop een opgetogen glimlach op Maya's gezicht te zien komen, maar wat ik zie is dat Lauren een heimelijke monoloog afsteekt en dat Maya begrijpend knikt en haar een klopje op haar arm geeft. 'Tuurlijk, ga maar,' meen ik Maya te zien zeggen. En: 'Veel plezier.' En Justin werpt me een vagelijk cynische blik toe.

En nu komt Lauren weer mijn kant op, met een nerveus lachje, en alleen. En vijf minuten later zitten we met z'n tweeën in een taxi die de snelweg naar Richmond op zoekt, waar ze kennelijk woont, en heb ik het feestje dus in damesgezelschap verlaten, maar dan wel met de verkeerde dame, en weet ik niet of ik me nu triomfantelijk moet voelen of ontgoocheld.

Er is maar één manier om dit goed te doen. In een buurtwinkel koop ik twee grote flessen Gatorade en een voordeelpak suikervrije kauwgom. We gaan aan haar keukentafel zitten, klinken met twee volle waterglazen en nemen de aspirineachtige pilletjes in. Lauren woont alleen, dus is er een kat, dus kan ik over een kwartier of drie de eruptie van mijn allergie verwachten. Aan de muren hangen schilderijen van vrienden zonder noemenswaardig schildertalent, zwart-witfoto's die Lauren waarschijnlijk zelf heeft gemaakt, en verschoten kleurenkiekjes van haar ouders op jonge leeftijd. Iemand zou toch eens een tentoonstelling moeten organiseren van ouderlijke foto's uit meisjesappartementen, al weet ik niet of zoiets in een museum voor gevonden kunst thuishoort of in een instituut voor etnografie. Maya staat op geen van de foto's. Ik moet mijn best doen om